

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 2 juni naar de Citogroep.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak economie 1 HAVO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 1

- 1 uit het gegeven dat sommige Afrikaanse landen hun importen belasten

Maximumscore 2

- 2 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- streven naar zelfvoorziening

1

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat men wat betreft strategische goederen onafhankelijk wil zijn

1

- handhaven / creëren van werkgelegenheid

1

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat men met protectie bedrijven instandhoudt / de tijd geeft concurrerend te worden

1

Maximumscore 2

- 3 Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een antwoord waaruit blijkt dat door afschaffing van handelsbelemmeringen de export van en daardoor de welvaart in de Afrikaanse landen kan toenemen,
- zodat deze meer kunnen importeren, hetgeen de export van en dus de welvaart in de EU ten goede komt

1

1

Opgave 2

Maximumscore 3

- 4 bij (1) hoog
bij (2) meer
bij (3) arbeidsproductiviteit
bij (4) product
bij (5) stijgende
bij (6) beperkt
bij (7) klanten
bij (8) afremmen
bij (9) diepte

Indien (1), (2), (3) én (4) juist

1

Indien (5), (6) én (7) juist

1

Indien (8) én (9) juist

1

Opgave 3**Maximumscore 2**

- 5
-
- Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\text{daling totale werkloosheid: } \frac{176.000 - 212.000}{212.000} \times 100\% = 17\%$$

$$\text{daling langdurige werkloosheid: } \frac{78.000 - 108.000}{108.000} \times 100\% = 28\%$$

*Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 2**

- 6
-
- hoger

Uit de verklaring moet blijken dat de zeer mooie zomer extra werk oplevert, zodat de feitelijke werkloosheid lager uitvalt.

Maximumscore 2

- 7
-
- Uit het antwoord moet blijken dat:

- er sprake is van deeltijdarbeid,
- zodat een arbeidsjaar meer dan een persoon omvat

11**Maximumscore 2**

- 8
-
- Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$78.000 \times 1,31 = 102.180$$

Opgave 4**Maximumscore 2**

- 9
-
- bij (1) 20
-
- bij (2) minimum
-
- bij (3) boeren

Indien 2 van de 3 juist

Indien 1 van de 3 juist

10**Maximumscore 1**

- 10
-
- een aanbodoverschot

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat bij de vastgestelde prijs het (markt)aanbod groter is dan de (markt)vraag.

Maximumscore 2

- 11
-
- Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$(2,5 \text{ miljoen} - 1 \text{ miljoen}) \times € 0,30 = € 0,45 \text{ miljoen}$$

*Opmerking**Bij een onjuiste hoeveelheid en/of een onjuiste prijs, 0 punten toekennen.*

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2 12 ☐ uitspraak 1 onjuist uitspraak 2 onjuist uitspraak 3 juist Indien 2 van de 3 juist Indien 1 van de 3 juist	<u>1</u> <u>0</u>

Opgave 5

- 13 **Maximumscore 2**
 1 - 3 - 4 - 2 - 5

Opmerking
Uitsluitend 2 of 0 punten toekennen.

Opgave 6

- 14 **Maximumscore 1**
 in Nederland

- 15 **Maximumscore 2**
 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat de lonen kunnen gaan stijgen, zodat de kosten van bedrijven stijgen en de prijzen worden verhoogd.

- 16 **Maximumscore 2**
 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat de groei van de productie in beide landen ongeveer gelijk is, maar dat de werkloosheid in Nederland aanzienlijk kleiner is, hetgeen erop wijst dat de grenzen van de productiecapaciteit in Nederland dichter genaderd zijn dan in België.

Indien uitsluitend is geantwoord dat de werkloosheid in Nederland lager is dan in België 0

- 17 **Maximumscore 2**
 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- de besparingen
 Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:
 Een beschrijving waaruit blijkt dat sparen wordt ontmoedigd, doordat de reële waarde van besparingen afneemt.
 - de schulden
 Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:
 Een beschrijving waaruit blijkt dat lenen wordt gestimuleerd, doordat de reële waarde van schulden afneemt.
 - de internationale concurrentiepositie
 Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:
 Een beschrijving waaruit blijkt dat de internationale concurrentiepositie wordt aangetast, doordat de prijzen van exportgoederen stijgen.

Opgave 7

- 18 **Maximumscore 2**
 meer
 Uit de verklaring moet blijken dat er in september meer euro's voor een dollar betaald moeten worden dan in januari.

Maximumscore 3

- 19 • ontwikkeling 1
Uit de toelichting moet blijken dat hierdoor het aanbod op de wereldoliemarkt toeneemt.
- ontwikkeling 3
Uit de toelichting moet blijken dat hierdoor het aanbod op de wereldoliemarkt toeneemt / de vraag op de wereldoliemarkt afneemt.
- ontwikkeling 5
Uit de toelichting moet blijken dat hierdoor de vraag op de wereldoliemarkt afneemt.

Opgave 8**Maximumscore 1**

- 20 van een prijsinelastische vraag
Uit de verklaring moet blijken dat de absolute waarde van de prijselasticiteitscoëfficiënt kleiner dan 1 is.

Maximumscore 2

- 21 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
afname gevraagde hoeveelheid: $\frac{1 \text{ miljard}}{2,5} = 400 \text{ miljoen liter}$
procentuele afname: $\frac{400 \text{ miljoen}}{5 \text{ miljard}} \times 100\% = 8\%$

Maximumscore 2

- 22 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $\frac{8\%}{0,25} = 32\%$

Maximumscore 2

- 23 1 invoeren rekeningrijden
3 extra investeren in openbaar vervoer
4 verlagen prijs openbaar vervoer

Voor elk ontbrekend of ten onrechte genoemd actiepunt

-1

Maximumscore 2

- 24 uitspraak 1 onjuist
uitspraak 2 juist

Opgave 9**Maximumscore 2**

- 25 bij (1) indirecte
bij (2) luxe
bij (3) primaire

Indien (1) juist

Indien (2) én (3) juist

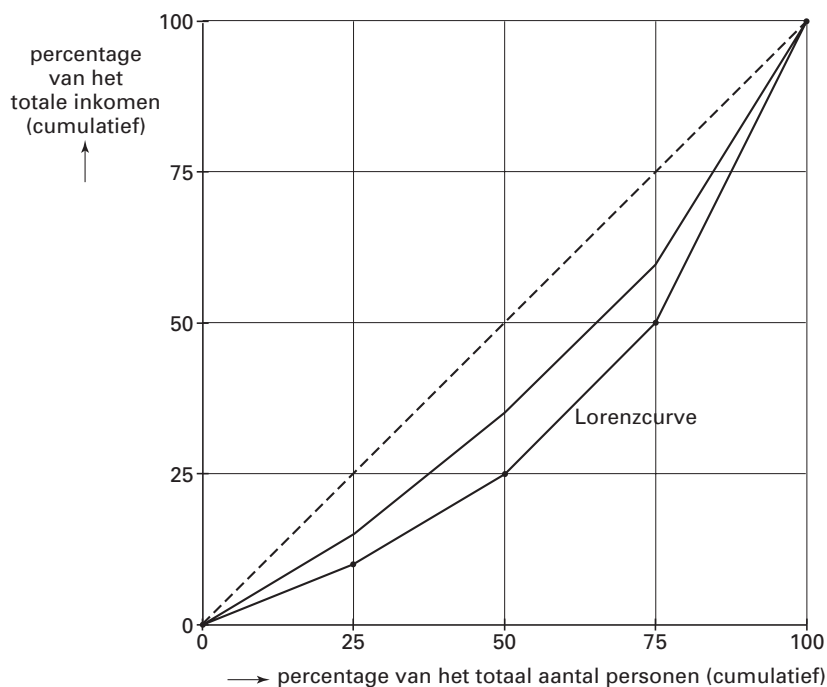
1
1

Maximumscore 2

- 26 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
rekening tegen het hoge BTW-tarief: $\frac{100}{105,5} \times € 168 \times 1,196 = € 190,45$
voordeel: $€ 190,45 - € 168 = € 22,45$

Maximumscore 227 1 - 3 - 5 - 2 - 4 - 6*Opmerking**Uitsluitend 2 of 0 punten toekennen.***Opgave 10****Maximumscore 2**28 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat Jan hoger opgeleid is, zodat hij een hoger loon kan vragen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat Jan productiever is, zodat hij een hoger loon kan vragen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat Jan zwaarder werk doet, zodat hij een hoger loon kan vragen.

*Opmerking**Niet goed rekenen: oorzaken die geen betrekking hebben op verschillen in brutoloon bij deze werkgever maar verwijzen naar andere inkomsten, belastingtarieven e.d.***Maximumscore 1**29 dat iedereen een even hoog inkomen heeft**Maximumscore 1**30 25%**Maximumscore 2**31 een willekeurige Lorenzcurve tussen de gegeven Lorenzcurve en de stippellijn*Opmerking**Uitsluitend 2 of 0 punten toekennen.***Einde**